

Od školního roku 2016/2017 by neměla být podpora žáků se speciálními vzdělávacími potřebami závislá na tom, do jakého typu školy jsou zařazeni, ale na jejich individuálních potřebách.

OSLABENÍ ŽÁCI BUDOU MÍT INDIVIDUÁLNÍ PÉČI

Vyplyvá to z letošní novely školského zákona. Proto se také ruší příloha Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání určená žákům s lehkým mentálním postižením. Národní ústav pro vzdělávání zpracoval návrh na úpravu rámcového vzdělávacího programu, podle něhož by se měli učit všichni žáci ZŠ bez rozdílu. Školy budou mít možnost upravit své školní vzdělávací programy podle potřeb oslabených žáků nebo pro ně vytvořit individuální vzdělávací plány.

Zároveň se připravuje vyhláška upřesňující celý postup a katalog podpůrných opatření, která jsou rozdělena do pěti stupňů podle závažnosti obtíží žáků. Je zde stanoven maximální počet žáků s postižením ve třídě, podmínky, za kterých je možné snižovat úroveň výstupů, kdy lze změnit obsah a také v jakých případech je nutné posílení školy o speciální pedagogu, psychology či asistenty. Proto by měl resort školství získat navíc 410 milionů Kč na rok 2016 a jednu miliardu pro rok 2017.

Zoja Franklová

O tématu více na straně 6

Skoro 500 škol vyzkoušelo učně podle jednotného zadání

Ve školním roce 2014/2015 proběhly poprvé závěrečné zkoušky učňů na všech středních školách podle jednotného zadání. Tuto povinnost školám uložila nedávno přijatá novela školského zákona. Jen pro některé střední školy to ale byla žhavá novinka, protože většina se k jednotným zkouškám připojila v minulých letech dobrovolně. „Zkoušky jasně stanovují úroveň, které má žák dosáhnout, a to je velmi důležitá informace pro budoucí zaměstnavatele,“ zdůrazňuje náměstek ministra školství Jaroslav Fidrmuc.

Zoja Franklová

Školy se naučily lépe oslovovat dospělé

V projektu UNIV 3 vytvářely školy a jiné vzdělávací instituce kurzy pro další vzdělávání dospělých podle standardů Národní soustavy kvalifikací. Na závěr skládali účastníci zkoušky, při nichž se pilotně ověřovaly i samotné profesní kvalifikace. O tom jsme mluvili s náměstkyní ředitelky NÚV Renátou Drábovou.

» *Proč je vlastně tak důležité, aby probíhaly pilotáže zkoušek v rámci UNIV 3, když současně si už zájemci mohou složit zkoušku naostro u autorizované osoby?*

Je to hodně důležité, protože obstaráváme zpětnou vazbu. Na základě našich zkušeností se také upravují standardy, někdy se totiž ukáže, že např. nepokrývají všechny potřebné kompetence. Jedna vzdělávací organizace měla například řadu připomínek ke standardům pro obor Výrobce skleněné bižuterie. Jde o kvalifikaci, z níž ještě neproběhly žádné zkoušky v praxi, takže v tomto případě je projekt jedinou šancí, jak ověřit, jestli jsou standardy dobře nastavené a jestli je možné za dobu kurzu zvládnout základ řemesla.

Pokračování na str. 8

AKTUALITY

Letní soutěž Europassu zná své vítěze

Vítězem letní soutěže „Europass není jen prázdná bublina“ se stala Ilona Bílková, která díky vítěznému textu (na obrázku) získává poukaz na nákup hodnotného zboží. Další obrázky se soutěžními texty si můžete prohlédnout na www.europass.cz/soutez2015/.

SOUTĚŽTE S EUROPASSEM DÁL

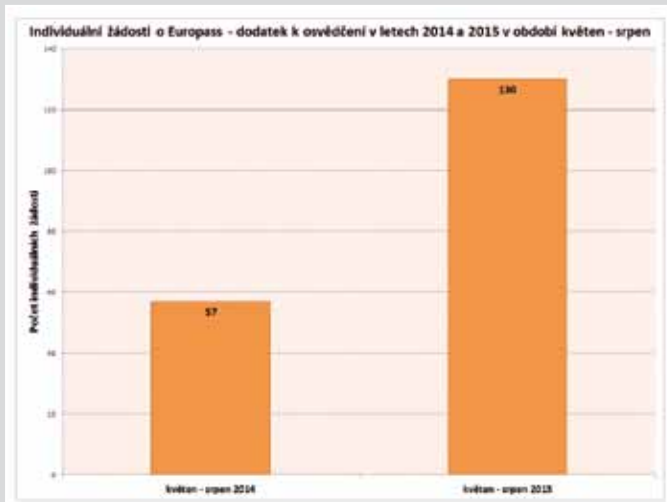
Europass vyhlašuje soutěž o nejlepší virální video o dokumentech Europassu a jeho přínosech. Termín odevzdání videí je od 19. října do 16. listopadu 2015, vítězná videa budou vyhlášena 10. prosince 2015. Videa můžete natáčet už nyní, doporučujeme je opatřit anglickými titulky.

Soutěž o nejlepší virální video, tedy video, které se stane populární díky šíření po sociálních sítích, se konala již loni a Česká republika měla úspěch – ve velké evropské konkurenci se dvě ze tří českých videí (Bez Europassu za hranice nelez a Europass decides!) umístila v první desítku.

Více informací na www.europass.cz/videoviral2015.

Vzrostl počet individuálních žádostí o dodatek

Od června 2015 mohou kromě škol podat on-line žádost o vydání dodatku k osvědčení také jednotlivci, kteří dodatek neobdrželi spolu se svým vysvědčením na střední škole nebo kteří absolvovali střední školu před vznikem Europassu či v době, kdy jejich škola dodatky ještě nevydávala.

Za tři měsíce, kdy objednávání funguje přímo on-line na adrese edo.europass.cz, si dodatek k osvědčení objednalo 123 žadatelů, přitom za celou první polovinu roku jsme zaznamenali 163 žádostí.

Za rok 2014 si dodatek k osvědčení objednalo celkem 167 individuálních žadatelů, do konce srpna 2015 jich bylo 286.

S EUROPASSEM SE NEZTRATÍTE

V červnu 2015 vydalo Národní centrum Europass DVD nazvané S Europassem se neztratíte, kde najdete aktuální informace o dokumentech Europassu, videa, infografiky, tipy do výuky a praktické návody, které lze využít při práci se žáky středních škol a s mladými lidmi při hledání práce nebo volnočasových aktivitách.

Cílem DVD je pomocí různých typů dokumentů zábavnou a interaktivní formou šířit informace o dokumentech Europassu mezi žáky a absolventy středních škol, mladé lidi chystající se pracovat nebo studovat v zahraničí, uchazeče o práci a další lidi, kteří potřebují umět srozumitelně popsat svou kvalifikaci a prokázat své znalosti a dovednosti. V případě zájmu o DVD nás kontaktujte na europass@nuv.cz. Obsah DVD je dostupný také on-line na <http://www.europass.cz/dvd>.

Písemné zkoušky se mohou skládat na počítači

V závěru projektu Nová závěrečná zkouška 2, který skončil 30. června 2015, byla vyvinuta unikátní aplikace informačního systému, díky které mohou žáci skládat písemné zkoušky na počítači a kterou školy mohou využívat i během školního roku pro průběžné ověřování znalostí žáků.

Aplikace obsahuje grafický editor, který umožňuje, aby žák mohl tvořit schémata a dokreslovat do připravených předloh. Jak bylo ověřeno při pilotážích, ovládání editoru je velmi jednoduché a zvládli ho bez vstupního zaškolení všichni žáci nejen z oborů kategorie H, ale i z oborů kategorie E, kde se učí převážně žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Taková aplikace neexistuje nejen v České republice, ale ani v okolních státech.

Aby aplikace mohla fungovat, musejí být pro jednotlivé obory vytvořeny banky úloh, které obsahují zadání pro žáky, vzorová řešení a pokyny pro hodnotitele. Zatím jsou připraveny banky úloh pro 26 oborů vzdělání, v dalších dvaceti budou banky k dispozici do konce roku 2015. V následujícím období se budou připravovat i pro zbylé obory.

O tom, zda žáci budou provádět písemné zkoušky na počítači, nebo i nadále v papírové formě, rozhoduje vedení školy. V případě elektronického skládání zkoušek je zadání vygenerováno těsně před zkouškou pro každého žáka zvlášť, takže nehrozí předčasné vyzrazení témat ani opisování, což je velká výhoda.

Zoja Franklová

NÚV LETOS NA VELETRHU PRÁCE

Své služby z oblasti kariérového poradenství nebo studia či práce v EU budou ve dnech 21. až 22. října 2015 prezentovat pracovníci NÚV na veletrhu práce Profesia days 2015. Pátý ročník veletrhu, který pořádá pracovní portál Profesia.cz, se uskuteční v areálu Výstaviště PVA EXPO Letňany, vstup pro uchazeče je zdarma.

Návštěvníci si na stánku NÚV budou moci on-line vyplnit Europass-životopis nebo získat Europass-dodatek k osvědčení. Podrobné informace k možnostem studia či práce v zahraničí poskytnou pracovníci Národního centra Europass a Národního informačního centra pro mládež. Individuální služby osobám se zdravotním postižením, sociálně znevýhodněným a rizikovým skupinám mladých lidí (ale nejen jim) představí odborníci z Centra kariérového poradenství.

S aktuálními analýzami o požadavcích zaměstnavatelů nebo o uplatnění absolventů na trhu práce se zájemci seznámí prostřednictvím informačního systému Infoabsolvent.cz. S experty NÚV se návštěvníci potkají také na dvou plánovaných přednáškách.

Loňského veletrhu Profesia days 2014 se zúčastnila zhruba stovka vystavovatelů a navštívilo jej na 11 000 lidí. Novinkou letošního ročníku je Absolventská zóna.

Markéta Růžicková

ŠKOLNÍ ROK 2015/16 NA METODICKÉM PORTÁLU

- WEBINÁŘE** - online semináře
- DISKUZE** - pomáháme nalézt odpovědi
- SPOMOCNÍK** - využití moderních technologií ve výuce
- E-LEARNING** - otevřené kurzy pro sebevzdělávání

PUBLIKACE

Publikace projektu POSPOLU

KRÁČÍME POSPOLU K EFEKTIVNĚJŠÍ SPOLUPRÁCI ŠKOL A FIREM

Kolektiv autorů. Praha: NÚV, 2015.

Hlavním smyslem publikace je usnadnění a případné zkvalitnění aktivní spolupráce škol a zaměstnavatelů v odborném vzdělávání tam, kde je tato spolupráce již určitým způsobem navázána. Zároveň přináší metodickou pomoc pro subjekty, které se k navázání spolupráce teprve připravují.

INSTRUKTOR 2015 – PŘÍBĚHY INSTRUKTORŮ OCENĚNÝCH V PROJEKTU POSPOLU

Kolektiv autorů. Praha: NÚV, 2015.

V rámci projektu byla v prosinci 2014 vyhlášena Cena Pospolu pro instruktora ve firmě. Dohromady se sešlo 21 nominací na tuto cenu. Příběhy nominovaných instruktorů a jejich hodnocení ze strany žáků i zástupců firem a škol najdete v publikaci Instruktor 2015, kterou se projekt Pospolu zapojil do kampaně Roku průmyslu a technického vzdělávání.

PRVKY ECVET A JEJICH VYUŽITÍ V POČÁTEČNÍM ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI

Publikace přináší konkrétní ukázky praktického využití Evropského systému přenosu kreditů v odborném vzdělávání a přípravě (ECVET) ze strany podniků a škol zapojených do projektu Pospolu. Projekt Pospolu je prvním národním projektem, který testoval, zda a v jakém rozsahu je možné evropský systém ECVET prakticky aplikovat v České republice.

DALŠÍ PUBLIKACE POSPOLU VYŠLY V TĚCHTO EDICÍCH:

EDICE PROFILOVÁ MATURITNÍ ZKOUŠKA

Tato řada publikací přináší poznatky o profilové maturitě v různých skupinách oborů. Popsané modely profilové maturitní zkoušky by měly sloužit školám jako zdroj informací i jako příklad a inspirace pro přípravu vlastní profilové maturitní zkoušky.

EDICE Z PRAXE ŠKOL

Publikace přináší inspirativní příklady ze skutečné praxe středních odborných škol.

EDICE METODICKÝ INSPIROMAT

Smyslem edice je inspirovat školy k objevování nových postupů při vzdělávání, tak aby žáci byli lépe připraveni na praxi a požadavky zaměstnavatelů. Publikace akcentují zkušenosti škol z praktického vyučování, vč. oborů se složitou a nákladnou technologií, ukazují také užití evaluačních nástrojů v konkrétních oborech.

EDICE MOTIVAČNÍ WORKSHOPY

Publikace jsou směřovány ke skupinám oborů, které jsou vysoce náročné na psychosociální charakteristiky pracovníků.

EDICE ČTENÁŘSKÉ DOVEDNOSTI PRO PRAXI

Publikace jsou připravovány pro skupiny oborů, v nichž jsou čtenářské dovednosti více než jinde základem odborných kompetencí žáků.

Publikace projektu Nová závěrečná zkouška 2

JEDNOTNÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY – PODPORA ŽÁKŮ UČEBNÍCH OBORŮ
Kolektiv autorů. Praha: NÚV, 2015

Publikace shrnuje vše podstatné o reformě závěrečných zkoušek v učebních oborech. Informuje o průběhu projektu NZZ_2, o koncepci nové závěrečné zkoušky, o tom, jak používat jednotná zadání ve školách a jaký bude další vývoj jednotných zkoušek po skončení projektu.

Publikace projektu VIP Kariéra II – KP

UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ ŠKOL NA TRHU PRÁCE – 2014

Kolektiv autorů. Praha: NÚV, 2015.

Souhrnná publikace z analýz a studií připravených v rámci projektu obsahuje přehled rozmanitých informací o oborové struktuře žáků přijatých do středních a vyšších odborných škol, o nezaměstnanosti absolventů, volných pracovních místech evidovaných Úřadem práce ČR, o přechodu absolventů středních škol do terciárního vzdělávání a jejich úspěšnosti ve vysokoškolském studiu i o přechodu absolventů středních i vyšších škol na trh práce. Pozornost je věnována i připravenosti absolventů škol z hlediska zaměstnavatelů a shodě dosaženého vzdělání a vykonávaného zaměstnání.

METODICKÝ MATERIÁL k využívání sekce **ABSOLVENTI ŠKOL A TRH PRÁCE** v Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA+) na www.infoabsolvent.cz

Hlavním účelem tohoto materiálu je přispět k efektivnějšímu využití obsahu. Je určen zejména kariérovým poradcům.

METODICKÝ MATERIÁL k využívání Informačního systému www.infoabsolvent.cz
Sekce: KAM NA ŠKOLU – obory, školy a profese

Materiál se podrobněji zaměřuje na výběr oborů podle obrázků a souborné informace ke skupině oborů vzdělání. Je určen kariérovým poradcům i všem dalším uživatelům.

NEZAMĚSTNANOST ABSOLVENTŮ ŠKOL SE STŘEDNÍM A VYŠŠÍM ODBORNÝM VZDĚLÁNÍM – 2015 (předběžná zpráva – duben 2015)

Úlovec, Martin – Vojtěch, Jiří. Praha: NÚV, 2015.

Ve srovnání s předchozím rokem počty nezaměstnaných absolventů poklesly ve všech sledovaných kategoriích vzdělání. V rámci učebních oborů se nejlépe uplatňují absolventi strojírenských a elektrotechnických oborů, výrazně se zlepšila situace vyučených v oborech zaměřených na stavebnictví a zpracování dřeva.

PREVENCE A INTERVENCE PŘEDČASNÝCH ODCHODŮ ZE STŘEDNÍCH ŠKOL. PŘÍRUČKA OPATŘENÍ.

Trhlíková, Jana. Praha: NÚV, 2015.

Příručka obsahuje nejenom souhrnné informace a výběr podstatných zjištění z relevantních výzkumů a šetření, ale především širokou škálu příkladů dobré praxe. Autorka na jejich základě vytvořila přehledný katalog nástrojů a opatření zacílených na prevenci a intervenci v oblasti předčasných odchodů ze středních škol, přičemž jsou akcentovány a detailněji popisovány ty nástroje, které se v praxi ukazují jako nejužitečnější a mají největší efektivitu.

METODIKA VYUŽITÍ PŘÍKLADŮ DOBRÝCH PRAXÍ v oblasti podpory vzdělávání a integrace žáků se znevýhodněním (zdravotním i sociálním) v praxi škol

Gajdošová, Jana – Trhlíková, Jana. Praha: NÚV, 2015.

VŠECHNY PODSTATNÉ INFORMACE O STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH A NABÍZENÝCH OBORECH, O TOM, JAK SI MEZI NIMI VYBÍRAT, A TAKÉ O UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ NAJDETE NA JEDNOM MÍSTĚ NA ADRESE: WWW.INFOABSOLVENT.CZ.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profí test nebo videoukázky technických profesí. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro žáky se studijními problémy.

KAM NA ŠKOLU
obory, školy a profese

ABSOLVENTI ŠKOL
A TRH PRÁCE

BEZ BARIÉR
až na trh práce

JAK NA TO
rady a doporučení

S náměstkem ministryně školství Jaroslavem Fidrmucem o tom, co přinese novela školského zákona v oblasti péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žáci budou lépe rozvíjet svůj potenciál

» *75 procent dětí se SVP je dnes integrováno v běžných školách. Co těmto žákům přinesou chystané změny?*

Především jde o to, aby se zlepšila jejich podpora. Zvýší se role školních poradenských zařízení, která budou vydávat doporučení, jaká opatření ten který žák potřebuje. Může jít třeba o snížení počtu žáků ve třídě, úpravu obsahu výuky, nahrazení nějaké její části obsahem vhodnějším pro daného žáka. Zohledňovat by se měly konkrétní potřeby každého žáka, který by měl zažít úspěch a pozitivní hodnocení. Chtěli bychom dosáhnout toho, aby každý žák mohl optimálně rozvíjet svůj potenciál a nadání, a k tomu směřují probíhající změny. Pro to např. připravujeme i určitou standardizaci školských poradenských zařízení, aby žáci na různých místech ČR dostali odpovídající podporu.

» *Jaký dopad budou mít chystané dokumenty na speciální školy?*

Podpora žáků v základním proudu neznamená rušit speciální školy. Zlepšení podpory by se mělo týkat žáka, ať už je zařazen kdekoli. Ti, kteří budou potřebovat vyšší míru podpory, mohou být zařazováni do škol speciálních, pokud s tím rodiče budou souhlasit. Myslím, že pro celou řadu žáků je vzdělávání ve speciální škole výhodou, např. se to může týkat žáků se zrakovým nebo sluchovým postižením.

» *A jak to bude se základními školami praktickými? Tam se dosud učí podle přílohy RVP ZV pro žáky s LMP a ta bude od roku 2016/2017 zrušena.*

Tím, že bude zrušena příloha pro žáky s LMP, tak přestanou od 1. 9. 2016 praktické školy jako takové existovat a automaticky se budou stávat běžnými základními školami, které budou vzdělávat podle RVP ZV. Pracuje v nich velké množství odborníků a záleží na tom, aby vedení škol dokázalo najít další prostor pro jejich působení. V současnosti se projevuje nedostatečná kapacita základních škol, takže by se jim to mohlo podařit.

Ptala se Zoja Franklová

Náměstek ministryně školství
Jaroslav Fidrmuc

Z KATALOGU PODPŮRNÝCH OPATŘENÍ

1. STUPEŇ

Žáci s mírnými obtížemi – drobné úpravy v režimu školní výuky a domácí přípravy, které navrhuji učitelé ve spolupráci s poradenskými pracovníky školy a rodiči.

2. STUPEŇ

Žák má problémy ve schopnosti učit se, s intelektovým nadáním, specifickými poruchami učení a chování, mírným oslabením sluchových a zrakových funkcí, oslabením dorozumívacích schopností, poruchami autistického spektra, nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka atd. Využívá se individuální vzdělávací plán, speciální učebnice a kompenzační pomůcky.

3. STUPEŇ

Žáci se závažnými specifickými poruchami učení, chování, těžkou poruchou řeči, poruchami autistického spektra, lehkým mentálním postižením, zrakovým a sluchovým postižením, tělesným postižením, neznalostí vyučovacího jazyka, případně mimořádným intelektovým nadáním. Využití práce sdíleného asistenta pedagoga (pro maximálně 4 žáky), znatelné úpravy v metodách práce, v organizaci a průběhu vzdělávání, v úpravě ŠVP, v hodnocení žáka.

4. STUPEŇ

Žáci se závažnými poruchami chování, se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, s těžkým zrakovým nebo sluchovým postižením, poruchami autistického spektra, závažné tělesné postižení. Významné úpravy v metodách, obsahu a v organizaci vzdělávání, úprava výstupů. Do IVP žáka jsou zařazeny také předměty speciálně pedagogické péče, zaměřené na konkrétní potřeby žáka ve vztahu k typu potíží.

5. STUPEŇ

Žáci s nejtěžšími stupni zdravotních postižení, zpravidla kombinovanými, vyžadujícími vysoký stupeň podpory, prakticky vždy také úpravu pracovního prostředí. V případě potřeby je možné využívat tlumočení do českého znakového jazyka, podporu asistentů. Nejvyšší míra přizpůsobení organizace, průběhu a obsahu vzdělávání.

PROJEKTY

LAMS: VÝMĚNA ZKUŠENOSTÍ MEZI UČITELI

K 30. červnu 2015 skončil projekt Rozvoj lektorských a mentorských dovedností pedagogů mateřských a základních škol (LAMS), do něhož se zapojilo 300 zkušených učitelů. Během projektu získali nové podněty potřebné k tomu, aby se ve svých školách mohli stát mentory, kteří dokáží předávat své zkušenosti začínajícím kolegům.

Učitelé si mohli například vyzkoušet supervizi nebo načerpat další inspiraci v rámci evaluačního setkání. Také měli možnost sdílet své zkušenosti mezi sebou nebo s týmem našich metodiků. Ti zároveň navštěvovali zapojené pedagogy přímo v jejich školách. Vzdělávací akce, které tvořily hlavní náplň projektu, díky tomu získaly další rozměr – rozměr setkání učitele a odborníka nad konkrétními problémy v kontextu školy, což se v řadě výzkumů ukázalo jako účinná forma podpory kvality vzdělávání.

Chtěli jsme, aby si zapojení učitelé uvědomili, že nejsou při své práci osamoceni, že je zde prostor pro další profesní a osobnostní rozvoj a seberealizaci. Z toho důvodu byly oborově zaměřené aktivity doplněny o složku rozvíjející jejich dovednosti prezentovat nebo formulovat vzdělávací cíle a složku zaměřenou na proces reflexe a sdílení získaných vědomostí a dovedností.

Kromě toho se podařilo propojit pedagogy z praxe s předními odborníky na didaktiku a mentorování ve školství, mimo jiné z Univerzity Karlovy, Univerzity Palackého, British Council a samozřejmě z Národního ústavu pro vzdělávání. To je podle nás cesta, která může vést ke zkvalitnění výukového procesu ve škole. Dotazníkové šetření, které jsme uskutečnili mezi účastníky, potvrdilo, že pedagogové takovouto formu podpory vidí jako přínosnou.

Matěj Bulant

HLAVNÍ JE POSELSTVÍ

Realizovali jsme přes šedesát vzdělávacích akcí a podpořili více než 300 zkušených pedagogů. Proběhly desítky konzultačních hodin, šest supervizních setkání, pro učitele byly připraveny pracovní materiály. To jsou ale pouze statistiky. Po celou dobu jsme se hlavně snažili, aby tento projekt v sobě nesl určité poselství. Totiž aby učitelé věděli, že jim sdílení zkušeností může přinést další profesní růst.

Na seminářích, které byly zaměřeny na inovativní metody při výuce cizích jazyků pracovali učitelé se studijními materiály British Council.

V NSK JE UŽ 800 PROFESNÍCH KVALIFIKACÍ

Třicátého listopadu budou ukončeny projektové aktivity NSK2, které trvaly od roku 2009. A započítáme-li i „přípravný“ projekt, dostaneme se až do roku 2005. Co tedy dnes je a před deseti lety nebylo? Jinými slovy, co se díky zákonu č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a projektu NSK2 podařilo změnit?

Vedle školního (počátečního) vzdělávání dnes existuje alternativní cesta k získání plnohodnotné profesní kvalifikace uznávané na pracovním trhu v ČR. Už více než 120 000 našich spoluobčanů tak získalo (a další mohou získat) konkurenční výhodu ve srovnání s lidmi kvalifikovanými jen částečně či neadekvátně. A spousta pracovních míst už může být obsazována lidmi, kteří odvádějí kvalifikovanou práci.

Zájemcům je momentálně k dispozici kolem osmi set profesních kvalifikací, koncem listopadu jich bude ještě o tři sta více. Využívají je jak lidé, kteří si chtějí zlepšit vlastní pozici na pracovním trhu, tak i firmy. Více než 1300 firem prokazatelně používá popisy profesních kvalifikací v personální práci, mezi nimi např. České dráhy, Česká pošta, Barum Continental. Také nové rekvalifikační kurzy musejí být koncipovány podle standardů NSK

a zakončeny zkouškou z profesní kvalifikace.

Právem se lze domnívat, že Národní soustava kvalifikací je nesporným společenským přínosem. Bude-li se o ni náležitě pečovat, pomůže lidem i firmám zlepšovat jejich výchozí situaci ve směru, který si sami přejí a který je významný pro celou národní ekonomiku.

Vladimír Voznička

PROJEKTY

PROJEKT UNIV 3 SKONČÍ V ŘÍJNU 2015

Projekt UNIV 3 – podpora procesů uznávání navazoval na projekty UNIV a UNIV 2 KRAJE, které probíhaly v letech 2005–2012. Cílem projektu je podpora rekvalifikací, kterými se lidé připravují k vykonání zkoušky. Zároveň se ověřuje tzv. „proces uznávání“, v němž jsou uznávány dovednosti a znalosti, které se zájemci o novou profesní kvalifikaci naučili během života i mimo školu.

- Pracovníci škol a vzdělávacích institucí absolvovali semináře, kde se učili připravovat modulové programy podle standardů NSK a působit jako lektori.
- Celkem se seminářů zúčastnilo téměř 9 tisíc lidí a vzniklo 412 vzdělávacích programů pro dospělé.
- Absolventi kurzů skládali zkoušky ověřující, zda zvládli svou profesní kvalifikaci. Zároveň šlo o ověřování standardů NSK. Celkem bylo realizováno 660 pilotáží pro 317 profesních kvalifikací.

Více na www.univ.cz

Lidé někdy zatajují své kompetence, aby mohli chodit do kurzu

Součástí pilotního ověřování v projektu UNIV 3 byla i vstupní diagnostika profesních kompetencí účastníků. Na jejím základě může být kurz pro každého účastníka uzpůsoben tak, aby se nemusel znovu učit to, co už umí. Každý účastník však má právo případné zkrácení odmítnout. Stává se to zejména v případech, kdy si není zcela jist svými kompetencemi nebo má pocit, že jeho znalosti a dovednosti zastaraly a od kurzu očekává jejich aktualizaci. Vstupní diagnostika vytváří předpoklady pro individualizaci vzdělávání dospělých.

Helena Marinková

obsahová manažerka projektu UNIV 3

Školy se naučily lépe oslovovat dospělé

Pokračování ze str. 1

» Jaké jsou hlavní zkušenosti z pilotáží?

Jasně se ukazuje, že je potřeba, aby existovala funkce průvodce, který pomáhá lidem zorientovat se v tom, co už umí a co by se měli ještě naučit, než si mohou na zkoušku troufnout. Má to tu výhodu, že se pak zúčastňují jen těch částí kurzů, které opravdu potřebují.

» Uplatní školy i v budoucnu kurzy, které připravily v rámci projektu?

Programy jsou postupně zveřejňovány na projektovém webu a webu MŠMT, mohou je využívat nejen školy, ale všechny vzdělávací instituce. Kromě toho mohou také získat autorizaci pro zkoušení zájemců z profesních kvalifikací podle NSK. Naprostá většina škol má zájem i nadále vzdělávat dospělé, protože tím mohou vyrovnat úbytek žáků. A nevěnují se jen rekvalifikacím, ale také zájmovému vzdělávání. Důležité je, že se v projektu naučily připravit modulový kurz, udělat nabídku a oslovovat lidi.

Renáta Drábová, náměstkyně ředitelky NÚV, hlavní manažerka projektu UNIV 3

» Obstojí školy v konkurenci s jinými vzdělávacími organizacemi?

Určitě obstojí kvalitou svých programů a výuky. Je ale trochu smutné, že když úřad práce vypíše výběrové řízení na poskytovatele nějakého rekvalifikačního kurzu, tak obvykle zvítězí jiná vzdělávací instituce, protože podá levnější nabídku. Často pak tato instituce žádá školu o pronájem prostorů, strojů, dokonce se snaží získat vyučující jako lektory. Veřejné zakázky na rekvalifikace a výběr na základě ceny nejsou z mnoha důvodů vhodným řešením a rozhodně nepodporují kvalitu.

Zoja Franklová

Všichni absolvovali celý kurz pro skláře, i když už něco uměli

VYTÁHNĚME KURZ ZE ŠUPLÍKU

Před rozžhavenou sklářskou pecí v Akademii Světlá nad Sázavou se uvážlivě pohybuje sedm mužů a jedna žena a tváří se přitom velmi zodpovědně. Zrovna totiž skládají zkoušku před komisí, kterou musí přesvědčit, že se jim podařilo zvládnout základy profesní kvalifikace Sklář pro duté sklo, v odborném slangu zvané huťák.

Zkouška probíhá v rámci projektu UNIV 3 a nemá jenom zjistit, zda absolventi kurzu zvládli své řemeslo, ale také, zda lze lidi zkoušet podle standardů Národní soustavy kvalifikací vytvořených pro tento obor. Tomu všemu se tady říká pilotní ověřování.

Světelská akademie se zapojila do projektu UNIV 3 a nabídla kurzy k takovým kvalifikacím, jako například Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky, Poradce pro pozůstalé, v úvodu zmíněný Sklář pro duté sklo a několik dalších. Jejich absolventy potom vyzkoušela podobně jako skláře. Na dva programy – Malíř skla a Dekorátor keramiky – škola získala autorizaci, může tedy nejen pořádat kurzy, ale také zkoušet zájemce o profesní kvalifikaci i mimo projekt a dávat jim celostátně uznávané certifikáty NSK. Autorizaci si chce škola udělat i na kvalifikaci Chůva, protože je po ní velmi slušná poptávka.

Co účastník, to příběh

Při zkoušce má každý z účastníků za úkol vyrobit pět váziček a pět misek. A jen úplně první výrobek je nanečisto, ten mohou zkazit. Nejdůležitější je, aby kusy byly stejné a neměly moc bublin, to by pak šly hůř brousit. Při zkoušce se účastníci střídají v různých činnostech, od pomocných až po odborné. „Mám větší trému, než když jsem skládala maturitu,“ říká jediná žena mezi osmi zkoušenými Marie Milichovská. Nakonec si ale všichni oddechli – při zkoušce obstáli a její úroveň odpovídala standardům NSK.

Foto (zleva doprava):

» **Petr Kysela**

„Zapojil jsem se do rodinné sklářské firmy, a tak jsem se chtěl sklářskou práci naučit. A musím říct, že tvorba skla je krásná. Škoda, že už sem nebudeme chodit do kurzu.“

» **Marie Milichovská**

„Už dlouho jsem toužila zvládnout základy sklářství, abych se přestala bát toho živého, horkého skla. Dělam průvodkyni v Huti Jakub v Tasicích a po absolvování kurzu pro mne bude provádění turistů snadnější, budu mnohem líp vědět, o čem vykládám, a nebudu se bát otázek. U pece budu schopná přímo fyzicky předvést, jak se používají různé nástroje, tvořítka a pišťaly.“

» **Radek Kislinger, který pracuje jako vyšetřovatel požárů**

„Zjistil jsem, že dva mí pradědové byli skláři, strašně mě to chytlo. Chtěl bych mít doma na zahradě mobilní pec a vyrábět různé předměty na prodej.“

Ředitel Akademie Světlá nad Sázavou Jindřich Vodička považuje vzdělávání dospělých za povinnost školy. „Díky těmto kurzům vzrostly příjmy školy a mohli jsme zapojené učitele lépe odměnit.“ Po skončení projektu podle něho nebude zájem o kurzy, které jsou drahé, jako je „huťák“, ale spíš o levnější programy, jako je třeba Chůva. „Přesto je dobře, že jsme si huťák vyzkoušeli, protože už zanedlouho mohou firmy pocítit nedostatek vyškolených pracovníků a kurz si u nás zaplatit. A v tom případě ho jednoduše vytáhneme ze šuplíku,“ říká ředitel.

Zoja Franklová

Výroba vázičky při zkoušce z profesní kvalifikace v Akademii Světlá nad Sázavou

PROJEKTY

V projektu Pospolu, na který přispívá Evropská unie a který skončí k 31. říjnu, vznikl návrh systémových změn, které povedou k efektivnější a snadnější spolupráci mezi školami a firmami. Nově by měly být v českém odborném školství využity i některé prvky duálního systému. O tom všem jsme hovořili s obsahovou manažerkou projektu Taťánou Vencovskou.

Pospolu: Školám by mělo víc záležet na kvalitě

» *Navrhli jste celou řadu opatření, která by měla zlepšit úroveň spolupráce mezi školami a zaměstnavateli. Která považujete za nejvýznamnější?*

Za velmi důležité jsme považovali, aby žáci měli víc praxe v reálných podmínkách, takže jsme navrhli, aby byl stanoven její minimální rozsah, dneska je stanoven jen rozsah praxe jako takové a není řečeno, kde se má odehrávat. Jde ale také o to, aby odborná praxe byla kvalitní, a k tomu je potřeba dobrá spolupráce mezi školou a firmou, která není nahodilá, ale dobře naplánovaná, kontrolovaná a vyhodnocovaná. V projektu jsme proto vytvořili určité nástroje, které školám pomohou, jako třeba plán spolupráce.

Zaměstnavatelé si také přáli, aby žáci měli těsně před ukončením studia větší blok praxe. Navrhli jsme proto, aby se závěrečné zkoušky v učebních oborech rozdělily na dvě části: na začátku 2. pololetí třetího ročníku by se skládaly písemné a ústní zkoušky, potom by šli žáci na blok praxe a teprve po něm by dělali praktickou zkoušku, kterou by navíc mohli skládat ve firmě. Na tomto návrhu jsme v prodloužení projektu spolupracovali s projektem Nová závěrečná zkouška 2.

Navrhujeme také oddělit profilovou maturitní zkoušku od stupně vzdělání. Na základě profilové maturity by člověk získal určitou odbornost, a pokud by nesložil společnou maturitu, tak by neodešel po čtyřech letech studia úplně bez kvalifikace. Předpokládáme také sledování postupného dosahování výsledků. Jde o testování během studia, které by mohlo mít formu zkoušky zaměřené na profesní kvalifikaci. Žák, který by z nějakých důvodů opustil školu předčasně, by pak mohl na základě této kvalifikace získat zaměstnání.

JAK PODPOROVAT SPOLUPRÁCI

KVANTITATIVNÍ ROZŠÍŘENÍ REALIZACE ODBORNÉHO VÝCVIKU A ODBORNÉ PRAXE VE FIRMÁCH

- Zařadit alespoň 12 týdnů odborného výcviku (OV) v reálném nebo modelovém pracovním prostředí, umožnit souvislejší bloky OV ve firmách a souvislé období OV ve 2. pol. 3. ročníku oborů s výučním listem a učebních oborů s maturitou (L0).
- U oborů kategorie M rozšířit možnosti realizace praktického vyučování v reálném nebo modelovém pracovním prostředí na alespoň 8 týdnů.

PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ SPOLUPRÁCE ŠKOL A FIREM

- Podporovat instruktory z firem v získání kvalifikace „instruktor praktického vyučování“.
- Zakotvit povinnou stáž v reálném pracovním prostředí pro všechny učitele odborných škol v rozsahu 6 dnů ročně.
- Vytvořit ve škole pozici koordinátora spolupráce školy a firem.

UKONČOVÁNÍ STUDIA VE SPOLUPRÁCI S FIRMAMI

- Portfolio kompetencí by mělo být součástí hodnocení u závěrečné zkoušky a profilové maturity.
- Revidovat jednotná zadání závěrečných zkoušek a zadání profilové maturity tak, aby byla podpořena realizace praktické části těchto zkoušek ve firemním prostředí.

(stručně podle koncepční studie Nové prvky podporující spolupráci škol a firem)

Koncepční studii připravili pracovníci projektu POSPOLU v roce 2015

Projekt POSPOLU je zaměřen na podporu spolupráce škol a firem při odborném vzdělávání. Jeho cílem je především návrh systémových změn, které povedou k efektivnější a snadnější spolupráci mezi školami a firmami. Informace o projektu naleznete na stránkách www.nuv.cz/pospolu.

Všechna ta opatření jsou tedy propojená, zaměřená na dosahování kvality a větší úrovně kompetencí, které pomohou jak samotným žákům, tak zaměstnavatelům.

» ***Mají školy motivaci, aby šly tímto směrem?***

Předpokladem je, že to po školách začne někdo vymáhat, třeba zřizovatel. Aby kritériem pro hodnocení školy nebyl jen počet žáků, ale kvalita její výuky, jaké vzdělání na ní žáci získají, kolik má sociálních partnerů, zda se žák dostane do reálné praxe, protože je plno škol, kde se tam žák vůbec nepodívá. Navíc navrhuje, aby byl školám, které budou pracovat kvalitně, zvýšen normativ např. o 10 procent. To by je mělo motivovat, aby se o kvalitu opravdu staraly.

» ***V duálním systému v Německu zodpovídají za praktické vzdělávání zaměstnavatelé – u nás se s tím nepočítá?***

Chtěli bychom, aby za vzdělávání žáků byla vždy zodpovědná škola, proto mluvíme jen o prvcích duálního systému. Předpokládáme, že se zaměstnavatelé budou víc podílet na praktické přípravě žáků, že ponechají spoluzodpovědnost i za ukončování studia a také učitelé by měli chodit na stáže do firem. Někteří zaměstnanci podniků by se měli stát instruktory, kteří se starají o žáky na praxi a předávají jim své zkušenosti. Také navrhuje, aby se na školách i v podnicích vytvořila pozice koordinátora spolupráce. Koordinátoři by znali situaci ve škole i ve firmě a mohli by je dobře propojit. V rámci projektu jsme tyto funkce zřídili a osvědčilo se to.

» ***Projekt končí – ale co bude následovat? Uskuteční se vaše návrhy?***

Teď už se výsledků projektu musí chopit rezorty, které za problematiku odpovídají, a postarat se o jejich prosazení. Věříme, že se hodně zapojí také zaměstnavatelé, ti potřebují kvalitní pracovní síly a měli by být zárukou, že navržená opatření nezapadnou.

Ptala se Zoja Franklová

VYTVOŘENÍ SYSTÉMU PREDIKCÍ POTŘEB TRHU PRÁCE A POSÍLENÍ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

- Predikce mohou na celostátní i regionální úrovni poukázat na trendy v potřebách zaměstnavatelů, a tím dát dobrý základ pro strukturu podporovaných oborů vzdělání otevíraných na školách.

ZAJIŠTĚNÍ LEPŠÍ PROSTUPNOSTI SYSTÉMU OV

- Umožnit přijímání žáků do 1. ročníku koncipovaného společně pro více současných oborů.
- Podpořit fungování multioborových tříd.
- Umožnit stupňovité ukončování vzdělávání v oborech H a L0, kde budou existovat odpovídající obory vzdělání.
- Umožnit absolventům oborů kategorie L0 získat výuční list ve svém oboru.

VE STŘEDNĚDOBÉM A DLOUHODOBÉM HORIZONTU

- Vytvořit menší počet šířeji koncipovaných oborů na bázi společného odborného základu.
- Umožnit postupnou specializaci a ukončování vzdělávání po 2., 3. a 4. ročníku studia. Koncipovat ŠVP tak, aby žáci mohli získat odpovídající profesní kvalifikaci na úrovni EQF 2 až 4.

OTEVŘENÍ ALTERNATIVNÍ CESTY DO TERCIÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

- Oddělit získání stupně vzdělání a kvalifikace. Koncipovat ŠVP tak, aby žáci mohli získat odpovídající profesní kvalifikaci, i když nezískají stupeň vzdělání (např. nezískají maturitu).
- Zavést mistrovskou zkoušku, umožňující vstup do terciárního sektoru bez maturity.

PROJEKTY

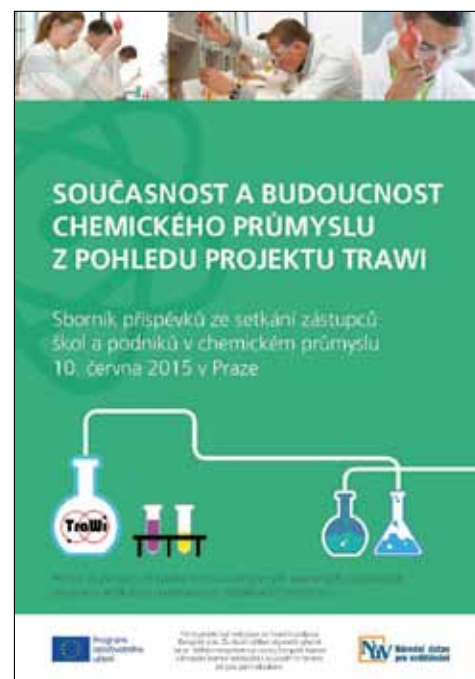
Projekt TRAWI pomohl spolupráci škol a firem v chemických oborech

V září 2015 končí dvouletý mezinárodní projekt TRAWI, na němž se podílel také Národní ústav pro vzdělávání a jehož cílem bylo posílit spolupráci středních odborných škol a podniků v chemickém sektoru v ČR a Polsku pomocí příkladů dobré praxe a zkušeností z Německa.

Jedním z přínosů projektu bylo vypracování a následné testování pedagogických materiálů vytvořených zapojenými středními odbornými školami v Brně a Pardubicích. Pracovní úkoly, které materiály obsahují, reflektují potřeby trhu práce a žáci si tak při jejich testování měli možnost vyzkoušet, s čím se mohou skutečně setkat v běžné praxi.

Přínosem vytvořených materiálů byl také podrobný popis znalostí, dovedností a kompetencí, jasná hodnotící kritéria, větší samostatnost studentů při práci, plánování a organizace činností, vyhodnocení výsledků a jejich kontrola. Zadání bylo vypracováno v německém jazyce a žáci si tak mohli rozšířit také znalost odborného cizího jazyka.

V projektu vznikla také mezinárodní síť škol a firem, které budou nadále spolupracovat a sdílet zkušenosti. Školy či podniky mohou například poskytovat či poptávat odborné praxe pro žáky, stáže pro učitele a zaměstnance podniků či jejich další vzdělávání nebo získat možné partnery do dalších projektů. Za Českou republiku se do sítě zapojil Svaz chemického průmyslu, firmy Gumotex, Synthesia, Synthon a VÚOŠ, ale také střední odborné školy v Praze na Alšově nábřeží, v Brně, Kralupech nad Vltavou či Pardubicích i Fakulta chemická VUT v Brně.

V tomto sborníku ze setkání zástupců škol a podniků v chemickém průmyslu 10. června 2015 v Praze jsou prezentace a příspěvky popisující průběh, přínosy a závěry projektu TRAWI.

Zpráva o učitelích a instruktorech

ReferNet ČR zpracuje do listopadu 2015 krátkou tematickou zprávu o národním systémovém přístupu k oblasti počátečního a dalšího vzdělávání učitelů, instruktorů, trenérů i mentorů ve školním i podnikovém prostředí. Jejich profesní příprava je klíčem k zajištění kvality a relevance odborného vzdělávání. Národní zprávy z jednotlivých zemí zapojených do sítě ReferNet vytvoří základ pro další monitorování cílů stanovených v komuniké z Brugg (2010). V něm se hovoří o nutnosti investovat do zlepšování počátečního i dalšího vzdělávání učitelů a mistrů nabídkou flexibilních vzdělávacích příležitostí, které by jim umožnily získat např. odpovídající kompetence, používat nové výukové metody, využívat moderní technologie či vhodně zacházet se zvyšující se homogenitou učících se osob.

Průzkum mobility v zemích EU

V květnu 2015 vypracoval ReferNet Česká republika ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce pro Cedefop podrobnou zprávu o mobilitě žáků v počátečním odborném vzdělávání. Zpráva má formu rozsáhlého on-line dotazníku, jehož cílem bylo zjistit a zhodnotit, jaká je situace v členských zemích EU v oblasti podpory a propagace mobility po Evropě i mimo ni, jaké jsou nejčastější překážky a slabiny v politice odborného vzdělávání a jaká je metodika monitorování mobility. Z jednotlivých dotazníků Cedefop zpracuje tzv. národní fiše, které shrnou informace o situaci a politice v oblasti mezinárodní mobility v jednotlivých zemích a budou součástí studie proveditelnosti, která představí „mobilitní mapu Evropy“.

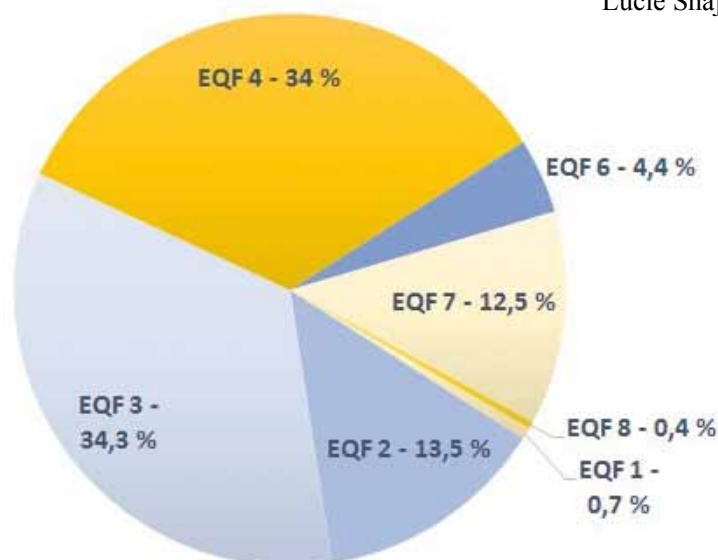
Evropský rámec kvalifikací (EQF) je jednotná stupnice osmi úrovní, do kterých lze zařadit všechny kvalifikace.

JAKOU MAJÍ ČEŠI ÚROVEŇ EQF?

Rámec vznikl s cílem usnadnit mobilitu lidí v Evropě, zlepšit srovnatelnost kvalifikací napříč Evropou a také proto, aby si lidé uvědomili, jakou úroveň kvalifikace mají a kam se zařadit. Každý člověk si tak může snadno určit svou úroveň kvalifikace, kterou získal v počátečním vzdělání (ve škole) nebo v rámci uznávání neformálního vzdělávání podle zákona č. 179/2006 Sb., o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, tj. získáním profesní kvalifikace v rámci Národní soustavy kvalifikací (NSK).

A jak jsou na tom Češi? Třetina Čechů má úroveň EQF 3, která odpovídá střednímu vzdělání s výučním listem (34,3 %), a třetina Čechů dosáhla na úroveň EQF 4, která odpovídá dokončenému střednímu vzdělání s maturitní zkouškou. Úrovně 6–8, které odpovídají dosaženému vysokoškolskému vzdělání, dosáhlo dohromady přes 17 %. Více informací o EQF najdete na www.eqf.cz.

Lucie Šnajdrová

Procentuální rozložení populace ČR 15+ podle dosažené úrovně EQF získané v počátečním vzdělání

Zdroj: Český statistický úřad 2014

Úroveň EQF	Dosažené vzdělání v ČR
8	vysokoškolské – doktorský studijní program
7	vysokoškolské – magisterský studijní program
6	vysokoškolské – bakalářský studijní program, vyšší odborné vzdělání (vč. konzervatoří)
5	programy krátkého cyklu (v ČR se teprve budou vytvářet)
4	střední vzdělání s maturitní zkouškou (všeobecné, s odborným výcvikem, odborné)
3	střední vzdělání s výučním listem (délka studia 3 roky)
2	základní vzdělání, střední vzdělání bez výučního listu, střední vzdělání s výučním listem (délka studia 2 roky)
1	základy vzdělání (základní škola speciální)

Oborové skupiny spolupracují na projektech

Projekty realizované v posledních deseti letech výrazně změnily systém kvalifikací a vzdělávání v ČR. Ovlivnily i aktivity téměř pěti stovek externích spolupracovníků NÚV sdružených v odborných a oborových skupinách.

Patrně nejvýraznější je vliv projektu NSK2. Ten opakovaně umožnil nejen zapojení členů oborových skupin, ale i jejich spolupráci se členy sektorových rad. Nejprve při řešení úkolu zaměřeného na vazby NSK a počátečního vzdělávání, aktuálně pak při ověřování možnosti propojování NSK s evropským systémem kreditů (ECVET).

Pokud jde o projekt Pospolu, tady byly oborové skupiny zapojeny do projednávání aplikovaných modelů spolupráce mezi školami a zaměstnavateli.

Oborové skupiny také navázaly na projekt Nová závěrečná zkouška 2. Odborníci z praxe, kteří v projektu spolupracovali na jednotných zadáních, se stali členy oborových skupin, které jsou díky tomu platformou spolupráce se zaměstnavateli v oblasti závěrečných zkoušek.

Miroslav Kadlec

ZAHRAŇIČI

Podle prognóz Cedefopu má zaměstnanost v EU v roce 2020 překročit předkrizovou míru z roku 2008 a pokračovat v růstu až do roku 2025. Pracovních sil bude o něco méně a budou starší, ale kvalifikovanější, přičemž mladší generace bude mít nejvyšší kvalifikaci v evropské historii. V nabídce kvalifikací a poptávce po nich v jednotlivých členských státech EU ale budou velké rozdíly.

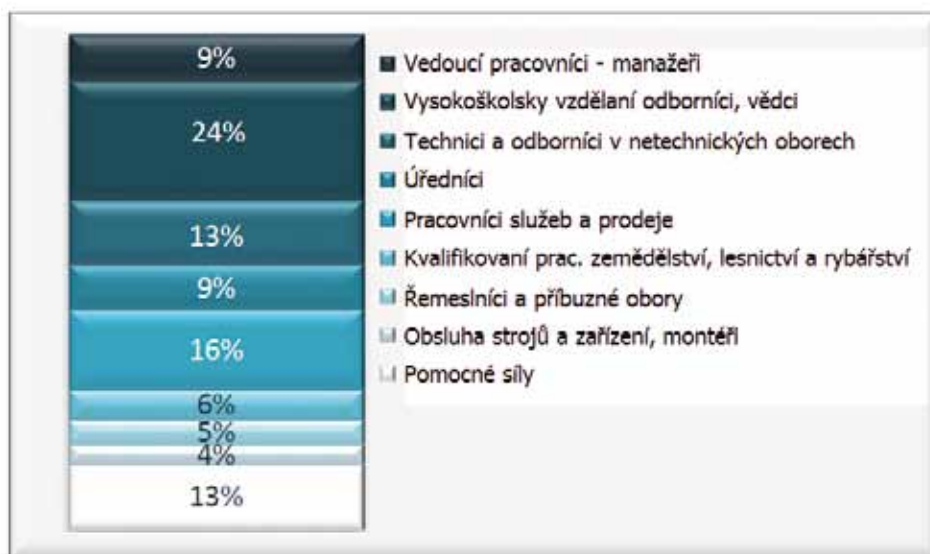
CEDEFOP

European Centre for the Development of Vocational Training

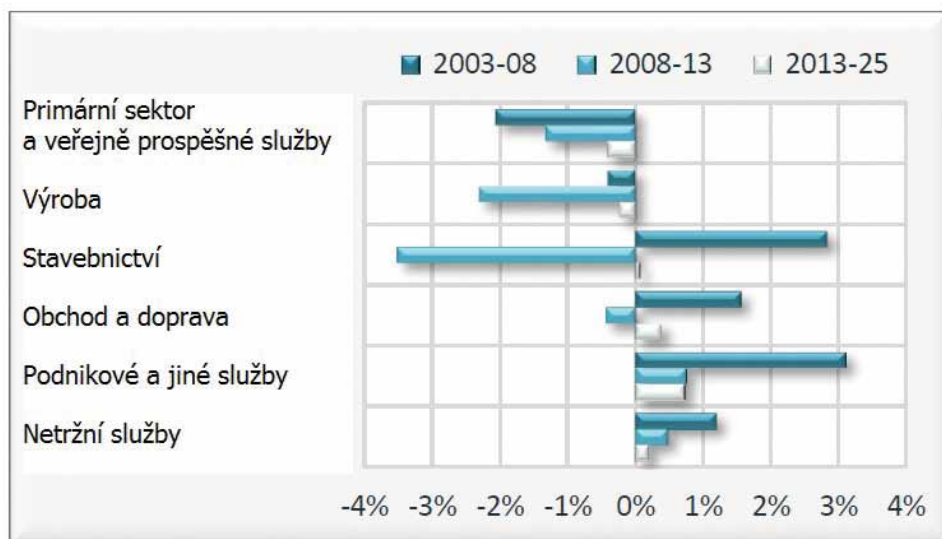
Nerovnoměrný návrat Evropy k růstu zaměstnanosti

Nabídka kvalifikací a poptávka po nich budou v průběhu příštího desetiletí zřejmě silně ovlivněny mírou budoucího hospodářského růstu, následky hospodářské krize, která začala v roce 2008, a demografickými změnami. Růst míry zaměstnanosti se v jednotlivých zemích liší. Například v Belgii, Německu, Francii, Rakousku, Finsku, Švédsku a ve Spojeném království je již míra zaměstnanosti vyšší než před začátkem krize v roce 2008.

V Itálii, Nizozemsku a na Slovensku se očekává návrat k předkrizové míře do roku 2020. Na druhé straně v ČR, Řecku, Španělsku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku a ve Slovinsku se neočekává, že se před rokem 2025 míra zaměstnanosti vrátí nad předkrizovou úroveň. Trendy v zaměstnanosti nejsou ovlivňovány jen růstem HDP.

Rozdělení celkových pracovních příležitostí podle povolání, 2013–2025, EU (%)

Vývoj zaměstnanosti podle sektorů, průměrná roční míra růstu 2003–2025, EU (%)

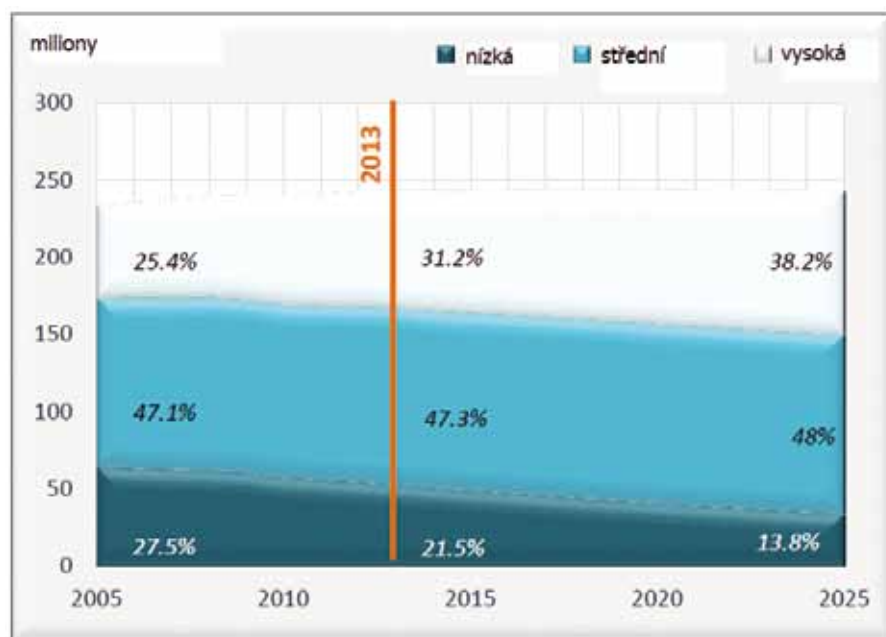
Např. v Estonsku, Lotyšsku a Litvě navzdory ročnímu nárůstu HDP (přinejmenším o 3 % do roku 2016) zůstane míra zaměstnanosti pod předkrizovou úrovní, protože se očekávají omezení v nabídce pracovních sil. Míra zaměstnanosti v Německu bude klesat ze stejného důvodu, přes očekávaný hospodářský růst mezi jedním až dvěma procenty.

Rozdíly v sektorech a jednotlivých povoláních

Největší nárůst pracovních příležitostí do roku 2025 v EU bude ve službách, v obchodě a dopravě a v netržních službách (hlavně ve veřejném sektoru). V primárním sektoru bude dále docházet k poklesu počtu pracujících. Ve stavebnictví, kde došlo k největším ztrátám pracovních míst v letech 2008 až 2013, se očekává v podstatě stabilní míra zaměstnanosti až do roku 2025. Do roku 2025 se u většiny pracovních příležitostí v EU očekává, že budou vyžadovat vysokou kvalifikaci. Zvýšená poptávka po nahrazování povede k významnému podílu pracovních příležitostí vyžadujících

kvalifikace střední úrovně a většina lidí v EU bude nadále zaměstnána na této úrovni.

Přinejmenším polovina všech pracovních příležitostí by měla vyžadovat vysokou kvalifikaci v Belgii, Dánsku, ČR, Francii, Lotyšsku, Lucembursku, na Maltě, v Nizozemsku, Polsku, Slovinsku, na Slovensku a ve Švédsku.

Trendy v pracovních silách v letech 2005–2025 podle kvalifikací, EU (milióny)

V zemích s vysokou poptávkou po nahrazování, například v Bulharsku, Německu, Estonsku, Lotyšsku a Maďarsku, se očekává, že přibližně polovina pracovních příležitostí bude vyžadovat střední kvalifikace. V Řecku a ve Španělsku bude

mají-li zajistit evropským pracovním silám správné kvalifikace, s nimiž by mohly využít příležitosti k navrácení hospodářského růstu.

Přeložila Anna Konopásková

Pramen: Cedefop. Europe's uneven return to job growth. Briefing Note, June 2015, ISSN 1831-2411, 4 p.

Celý článek najdete ve Zpravodaji Odborné vzdělávání v zahraničí 8/2015, str. 8–11.

PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA SLOVENSKU

V souvislosti s plánovaným zaváděním povinných přijímacích zkoušek na střední školy jsme se zajímali, jaká je situace v jiných zemích EU. Od bratislavských kolegů jsme dostali tento příspěvek.

Až do roku 2013 bylo v kompetenci školy rozhodnout, jestli jsou součástí přijímacího řízení také přijímací zkoušky, nebo ne. Novelou zákona, přijatou pod tlakem zaměstnavatelů, byla uzákoněna regulace přístupu ke gymnaziálnímu a odbornému maturitnímu studiu na základě průměru známek z povinných (ale ne výchovných) předmětů na konci osmého a v pololetí devátého ročníku. Byla stanovena hranice 2,0 pro maturitní gymnaziální studium a 2,75 pro maturitní odborné studium. Při horším průměru by se žák o dané studium ani nemohl ucházet.

Počínaje školním rokem 2013/14 byly zároveň zavedeny povinné přijímací zkoušky. Žáci, kteří v testech „Testovanie 9“, aplikovaných celostátně v devátém ročníku základních škol, dosáhli aspoň 90 % všech bodů, se přijímací zkoušce podrobit nemuseli. Od roku 2015 (pro školní rok 2015/16) se poprvé měla uplatnit regulace prostřednictvím průměru známek. Rozhodnutím ústavního soudu z října 2014 však byla

takováto regulace přístupu ke vzdělání označená za protiústavní. Ministerstvo proto oznámilo, že žáci budou připuštěni k přijímacímu řízení bez ohledu na známky ze základní školy, a zároveň ohlásilo zintenzivnění přípravy celonárodních testů z matematiky a vyučovacího jazyka pro potřebu selekce žáků v přijímacím řízení. Tyto testy připravuje Národní ústav certifikovaných meraní (NÚCEM) a budou vycházet ze zkušeností současného „Testovania 9“. Budou se však administrovat na středních školách, na které se žáci budou hlásit.

Aktuálně se tedy všichni žáci podrobují přijímací zkoušce, pokud o tom ředitel nerozhodne jinak. Ředitel střední odborné školy (SOŠ) může po projednání v pedagogické radě školy určit kritéria pro přijetí uchazečů bez přijímací zkoušky do učebních oborů a oborů nižšího sekundárního vzdělávání. Musí však vždy stanovit a zveřejnit kritéria, na jejichž základě se o přijetí rozhoduje.

Dagmar Jelínková a Juraj Vantuch

Publikováno ve Zpravodaji
Odborné vzdělávání v zahraničí 4/2015, str. 14

Nedávno vydaná publikace **Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025** ukazuje, jak výrazně se změnila vzdělanostní struktura zaměstnaných osob za posledních pět let, nabízí srovnání ČR s ostatními evropskými státy i projekci dalších změn do roku 2025.

KTERÉ PROFESY JSOU PERSPEKTIVNÍ V ČR?

Zatímco v roce 2000 bylo mezi zaměstnanými v České republice více než dva miliony (tedy více než 44 %) osob se středním vzděláním bez maturity, v roce 2014 jich bylo o 330 tisíc méně, a jejich podíl tak poklesl jen na 35 %. O téměř 180 tisíc se ve stejném období snížil také počet zaměstnaných osob se základním vzděláním a bez vzdělání, v roce 2014 tak tvořily jen 4 % ze všech zaměstnaných. To je poloviční podíl než v roce 2000. Mezi zaměstnanými se naopak

zvýšil podíl i počet více vzdělaných osob. Těch se středním maturitním vzděláním bylo v roce 2014 mezi zaměstnanými téměř 1,9 milionu a jejich podíl na celkové zaměstnanosti činil téměř 38 %, tedy o necelé 3 procentní body více než v roce 2000. Osob s terciárním vzděláním bylo v roce 2014 zaměstnáno více než 1,1 milionu. To je téměř dvojnásobek počtu oproti roku 2000. Jejich podíl mezi zaměstnanými za toto období vzrostl z necelých 13 % až na 23 %.

Následující tabulka ukazuje profesní skupiny, ve kterých je v ČR do roku 2025 očekávána největší, nejrychlejší a naopak nejmenší či nejpomalejší změna.

		počet zaměstnaných (v tis.)			změna 2014–2025
		2000	2014	2025	
Nejvíce rostoucí skupiny povolání	Technici ve fyzikálních a průmyslových oborech (ISCO 311)	170	185	220	35
	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky kromě fyzikálních a průmyslových oborů (ISCO 31 kromě 311)	112	103	123	20
	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií (ISCO 35)	50	69	82	13
	Specialisté v oblasti financí, personální, marketingu a veřejné správy (ISCO 24)	88	110	123	13
	Řídicí pracovníci v oblasti správy podniku, obchodních a administrativních činností (ISCO 12)	64	74	87	13
Nejvíce klesající skupiny povolání	Učitelé a ostatní specialisté v oblasti výchovy a vzdělávání (ISCO 23)	184	228	212	-16
	Úředníci pro zpracování číselných údajů (ISCO 431)	141	136	119	-17
	Řídicí pracovníci v oblasti výroby, informačních technologií a vzdělávání (ISCO 13)	95	102	85	-17
	Kováři, nástrojaři a příbuzní pracovníci (ISCO 722)	144	163	140	-23
	Provozovatelé prodejen, prodávачi a příbuzní pracovníci (ISCO 522)	273	247	189	-57
Nejrychleji rostoucí skupiny povolání	Zákonodárci, nejvyšší státní úředníci a nejvyšší představitelé společností (ISCO 11)	42	41	51	23,7%
	Technici ve fyzikálních a průmyslových oborech (ISCO 311)	170	185	220	19,0%
	Techničtí a odborní pracovníci v oblasti vědy a techniky kromě fyzikálních a průmyslových oborů (ISCO 31 kromě 311)	112	103	123	19,0%
	Technici v oblasti informačních a komunikačních technologií (ISCO 35)	50	69	82	19,0%
	Řídicí pracovníci v oblasti správy podniku, obchodních a administrativních činností (ISCO 12)	64	74	87	17,3%
Nejrychleji klesající skupiny povolání	Výrobci a zpracovatelé potravin a příbuzní pracovníci (ISCO 751)	40	31	24	-22,4%
	Zpracovatelé dřeva, truhláři (kromě stavebních) a příbuzní pracovníci (ISCO 752)	47	41	32	-22,4%
	Výrobci oděvů, výrobků z kůže a kožšin a pracovníci v příbuzných oborech (ISCO 753)	37	29	23	-22,4%
	Provozovatelé prodejen, prodávачi a příbuzní pracovníci (ISCO 522)	273	247	189	-23,2%
	Pokladníci, prodávачi vstupenek a jízdenek apod. (ISCO 521+523+524)	63	63	48	-23,2%

Vývoj a změny kvalifikačních potřeb trhu práce v ČR v letech 2000–2025
Lepič, Martin – Koucký, Jan – Ryska, Radim – Zelenka, Martin. Praha: NÚV, 2015.